

Joninių nuotaiką sukūrė dailininkė animatorė

Janina Valančiūtė

Lietuvos medicinos biblioteka

Birželio 18 d. Lietuvos medicinos biblioteka pakvietė į animacinių filmų kūrėjos, knygų iliustratorės, dailininkės Jūratės Leikaitės-Aškinienės parodos „Animacijos fragmentai“ pristatymą ir susitikimą su autore. Artėjant Joninėms, dailininkė sumanė renginį skirti šiai šventei. Mintį inspiravo jos sukurtas nuotaikingas animacinis filmas „Paparčio žiedas“. Renginyje rodyti animaciniai filmai „Taip Laima lėmė“, „Margučių rytas“, „Užgavėnės“, „Paparčio žiedas“. Susirinkusiems autorė pristatė naujai sukurtą knygų ciklą „Lietuvių šventės animacijoje“ apie filmų kūrimą. Knygų puslapiuose autorė atskleidžia kūrybinio proceso ypatumus, kaip gimsta jos filmų idėjos, kaip kuriami personažai, kiek piešinių reikia nupiešti, kad personažas atgytų. Leidiniuose gausu iliustracijų ir paaiškinimų, kaip suprasti kino kalbą, simbolius ir kaip kuriamas filmas. Skaitytojas joje ras animatorių prisiminimus ir komentarus. Pasak dailininkės, animacijos menininkas yra magas, kuris kuria neegzistuojantį pasaulį.

Knygos „Taip Laima lėmė“ tekste autorės komentarai susipina su lietuvių sakmėmis, pagal kurias kūrė filmo scenarijų ar kurios buvo kūrybinis impulsas kūrėjos vaizduotei. Knygoje „Užgavėnės“ atskleidžiama, kaip sudėtingos vizijos virsta išpūdingais filmo kadrais. Pateikiami net judesio eksplikacijų pavyzdžiai. Vaizduojami Užgavėnių šventės ritualai – žmogaus virtimas kažkuo kitu, persikūnijimas į „kito kailį“, į baisų ar linksmą personažą. Knygoje „Margučių rytas“ kuriama margos spalvos Velykų šventės nuotaika. Atskleidžiami šventės papročiai ir tradicijos, marginimo būdai. Pateikiamos kūrybinio proceso studijoje nuotraukos. Knygoje „Paparčio žiedas“ pasakojama, kaip gimė linksmas ir nuotaikingas animacinis filmas apie Joninių šventę. Jonas – vienas populiariausių personažų lietuvių pasakose. Autorė pasakoja, kaip jis tapo animacinio filmo herojumi, kokius išbandymus patyrė Joninių naktį, kaip įveikė godulį auksui ir pinigams, kaip suprato, kad pats didžiausias žmogaus turtas yra meilė. Knygoje pateikiama Lietuvos animacijos istorijos fragmentų.

Medicinos bibliotekoje veikiančioje parodoje eksponuojami tapybos darbai, tapę animacinių filmų dekoracijomis, įvairios filmų scenų kompozicijos, eskizai, kadrai iš filmų. J. Leikaitė-Aškinienė prisipažįsta, kad jai labai patinka tapyti, tačiau „Paveikslai yra statiški. Jie ištisus metus tik kabo ir tyli..., o animacija juos priverčia judėti, kalbėti, jie įgyja charakterį ir nuotaiką.“ Animatorė sujungia grafiką, tapybą, muziką, šokį, pantomimą, fotografiją ir tekstą. Pasak J. Leikaitės-Aškinienės, didžiausia jos motyvacija kurti yra vaikai, o didžiausias atlygis – stebėti jų jautrią reakciją ir nuoširdžias emocijas.

Jūratė Leikaitė-Aškinienė 1986 m.

baigė architektūros studijas Vilniaus dailės institute (dabar Vilniaus dailės akademija). Jos režisūrinis debiutas animaciniame filme „Metamorfozės“ (1996 m.), kuris buvo apdovanojamas sidabro medaliu „UNICA, 97“ (Austrija), Sankt Peterburgo Baltijos šalių trumpo metro filmų festivalyje – aukso medaliu. 1997 m. baigė Lietuvos kino studijos dailininkų animatorių kursus. Dirbo Lietuvos kino studijoje animacinių filmų scenariste, dailininke ir režisiere. 1998 m. priimta į Lietuvos kinematografininkų sąjungą, Animacijos gildiją. Nuo 2002 m. – šios gildijos pirmininkė. 1999 m. suorganizavo lietuviškų animacinių filmų festivalį ir animacijos dailininkų parodą JAV, Čikagoje, Balzeko muziejuje. 2000 m. stažavosi prodiuserių kursuose Danijoje. Dalyvavo tarptautiniuose animacijos seminaruose ir konferencijose. Dėstė animacijos seminaruose ir praktiniuose užsiėmimuose

Danijoje, Suomijoje, Lenkijoje. Sukūrė animacinių ir dokumentinių filmų ciklą „Lietuvių šventės ir sakmės“, kuris pristatomas ir DVD rinkinyje. Jos filmai apkeiliavo daugybę tarptautinių kino festivalių, laimėjo diplomų ir prizų. 2003 m. pristatė lietuvių animaciją Prancūzijoje „Baltic films“ stende. J. Leikaitė-Aškinienė apdovanota „Sidabrinių gervių“ statulėlėmis už animacinius filmus „Margučių rytas“ (2008) ir „Taip Laima lėmė“ (2011). Filmą „Užgavėnės“ pripažintas geriausiu 2005 m. animaciniu filmu Tarptautiniame animacinių filmų festivalyje „Tindirindis“. J. Leikaitė-Aškinienė dabar dirba animacinių filmų studijoje „Filmų štrichai“. Iliustravo ir apipavidalino daugiau kaip 20 knygų vaikams. Yra surengusi asmeninių parodų Lietuvoje ir užsienyje.

